

L'actor i director Albert Vidal recupera la rondalla catalana 'Joan de l'Ós' per al Temporada Alta

Teatre tel·lúric

Marta Porter
BARCELONA

Amb una veu profunda i sonora que entronca amb els recitadors d'abans del segle XIX, i amb un català sorgit de les muntanyes, Albert Vidal, el mateix que fa vint anys es va tancar en una gàbia del Zoo i que l'any passat va passejar *El príncep* per les Espanyes, torna ara convertit en rondallaire per endinsar-se en la força tel·lúrica de la tradició oral catalana. Dissabte i diumenge presenta a l'Auditori de la Mercè de Girona, dins del festival Temporada Alta, la rondalla popular *Joan de l'Ós*, un conte català que explica la història d'en Joan, un noi nascut d'ós i dona que és rebutjat per tothom a causa de la seva singularitat fins que allibera el poble del gegant i acaba enfrontant-se al diable.

Vidal, potser empès per la seva tardana paternitat, explica que ha descobert en les rondalles catalanes "la nostra memòria cel·lular". "A través de *Joan de l'Ós* descobreixes que el mite d'Èdip es queda curt, que un tema de tanta actualitat com el rebuig a aquell que és singular ja ve de lluny, l'exaltació de l'heroi... T'adones que el més potent de l'art català no paga drets d'autor".

La rondalla, escenificada en un espai obert i a peu pla,

Si fa anys Albert Vidal va voler fer reflexionar els espectadors engabiant-se, ara ens retorna als nostres propis orígens ■ M.G.

amb el públic envoltant el rondallaire, recupera l'essència del teatre, "la presència viva dels espectadors i el teatre entès com un acte de comunicació". I és que Vidal s'exclama que actualment tot el teatre s'escenifiqui a la italiana, "amb uns actors que fan veure que no veuen el públic i uns espectadors convertits en *voyeurs* que fan veure que no se'ls

miren". I acaba: "Em fascina el privilegi de fer teatre i mirar els espectadors als ulls. La rondalla és el teatre més interactiu que hi ha".

Segons Vidal, la rondalla catalana es va anar desfigurant "gràcies" a la burgesia del segle XIX i al políticament correcte. Amb *Joan de l'Ós*, Vidal recupera "les arrels tel·lúriques catalanes". Després de descobrir

com les cultures orientals i africanes conviuen amb la seva cultura ancestral, Vidal es pregunta per què els catalans no podem fer el mateix. I adverteix: "Quan porti l'espectacle a l'estranger, el faré en català. ¿O és que a Edimburg no s'hi veu teatre oriental en la seva llengua original?".

Amb aquesta confiança en la pròpia identitat, l'actor s'enfronta a un *Joan de l'Ós* acompanyat de tres músics que, al seu torn, recuperen velles cançons populars, tot embolcallat amb una escenografia de Jordi Castells que "mostra un bosc a l'estil del teatre balinès i on prescindim de focus i tota la il·luminació ve d'unes petxines en bateria a peu d'escenari".

La mirada innocent

Malgrat que algú pugui pensar que *Joan de l'Ós* és teatre infantil, Vidal no ho té tan clar. "Malgrat que el contingut de la dramaturgia és una mica fort, els nanos segurament ho entendran millor que els adults en tant que són més innocents. A través d'ells i de la seva alegria descobreixes que els adults som una baula perduda, com també ho són aquestes rondalles, les músiques i les danses ancestrals catalanes. El que intento és ressuscitar aquestes baules perdudes de la innocència". ■

Cultura
en breu

CINEMA El treball de DDT s'exposa a Molins de Rei

La sala d'exposicions de Ca n'Ametller de Molins de Rei acull fins el 23 de novembre la mostra *DDT. Ficcions originals* on es poden veure 33 peces originals dissenyades i creades per Montse Ribé i David Martí, els dos artistes catalans guanyadors d'un Oscar al millor maquillatge per *El laberinto del fauno*, de Guillermo del Toro, informa Josep Ferrer. L'exposició es divideix en sis parts i s'hi pot veure la manera artesanal com treballen i el tipus de material que fan servir Ribé i Martí en les seves imaginatives creacions.

TEATRE 'El silenci del mar', l'obra més nominada en els premis Butaca

Amb set nominacions, *El silenci del mar*, protagonitzada per Pere Arquillué, que hi dona vida a un oficial nazi, i coproduïda pel CAER (Reus), CAET (Terrassa) i El Canal (Girona), és l'obra de teatre més nominada en els premis Butaca de teatre i de cinema. La votació dels premis, que es fa a través d'una pàgina web del mateix nom, es va obrir ahir. Amb sis nominacions, hi ha *Què va passar quan Nora va deixar el seu home*, dirigida per Carme Portaceli i protagonitzada per Lluïsa Castell. En tercer lloc, amb cinc nominacions, hi ha *Germanes*, de la sala Villarroel, dirigida i escrita per Carol López. Amb cinc nominacions, *53 dies d'hivern*, de Judith Colell, és la favorita en la categoria de cinema.

Tocs de cobla

Josep Pasqual

Més que una sardana

En el preàmbul, Antoni Torrent justifica el treball de recerca que ha publicat a la col·lecció *Mos* sobre *La santa espina* en la necessitat de reivindicar-la "pels qui ens sentim catalans i sardanistes". Sens dubte, són aspectes presents en l'obra que poden resultar importants, però el mateix Torrent constata a la seva investigació que tant des del punt de vista teatral com musical la comèdia lírica de Morera conté prou elements per poder considerar-la una peça capdal de la història musical catalana, que per altra banda va obtenir una significació social realment insospitada. Ara que gràcies a l'òpera *Tiefland* estem redescobrint la repercussió que va tenir *Terra baixa* en

Torrent ha tret un rigorós estudi sobre 'La santa espina'

un àmbit cultural molt més ampli del que era raonablement imaginable, l'estudi de Torrent dona una nova perspectiva a la creativitat catalana de començaments de segle passat.

A escena, *La santa espina* es va representar en moltes més ocasions de les habituals a l'època, mentre que de la seva versió escrita se'n van fer diverses edicions. El contingut reivindicatiu de l'obra havia de resultar determinant en l'èxit, però amb independència d'això i tenint en compte que des del punt de vista social el país no sembla estar en un estat gaire diferent del d'aleshores, la vigència sembla evident. Com que el romanticisme sí que sembla haver-se reduït, el centenari de *La santa espina* ha passat desapercbut tant per als estaments socials com per als institucionals, i això feia encara més oportuna l'aparició d'aquest estudi. Atès el rigor i la solvència de Torrent, el llibre resulta indiscutiblement necessari per a qualsevol amant de la història, tant si és català i sardanista com si no és, que podrà comprovar que *La santa espina* és molt més que la sardana que en forma part.

Sobres de sucre artístics

Una obra de l'artista conceptual Lawrence Weiner es reparteix en 76 bars i restaurants

Montse Frisach
BARCELONA

Si aquests dies feu un cafè en un bar o restaurant de Barcelona, és possible que us donin uns sobres de sucre diferents dels habituals. Si veieu que són grocs i porten la frase *Un drap de cotó embolicat al voltant d'una ferradura de ferro llençat contra la cresta d'una ona* (també en castellà o en anglès) potser paga la pena que us en guardeu alguns per a la posteritat, ja

que formen part d'una acció d'un dels artistes conceptuals més reputats internacionalment, Lawrence Weiner.

L'artista novaiorquè, nascut el 1942, ha envaït així, amb "paraules materialitzades", la vida quotidiana dels ciutadans, una constant de la seva obra, que pretén arribar al màxim possible de gent encara que sigui de manera totalment anònima. El projecte dels sobres de sucre, que porta per títol la frase que s'hi pot llegir, forma part de la programació de l'espai d'art contemporani Nivell Zero de la Fundació Suñol i consta de diverses etapes. La primera és el re-

Lawrence Weiner ahir davant del mural que ha realitzat per a la Fundació Suñol de Barcelona ■ PERE VIRGILI

partiment de 300.000 sobres de sucre en 76 establiments de Barcelona i alguns de Cadaqués i Sant Cugat del Vallès. El dolç proveïment va començar per les Festes de la Mercè i

s'allargarà fins que s'esgotin les existències. Per Weiner, aquests sobres són com "petites escultures", versions en miniatura d'altres peces amb text de grans dimensions, com

l'escultura que Weiner té a l'avinguda Mistral de Barcelona.

L'altra part del projecte es pot veure a la Fundació Suñol, escrita a la paret del pati del Nivell Zero. La frase es pot escoltar també enregistrada en els tres idiomes. La culminació del projecte va tenir lloc abans d'ahir, quan Weiner i els responsables de l'exposició van materialitzar literalment la frase llençant al mar una ferradura embolicada en un drap al trencaons de Barcelona.

Lawrence Weiner creu que és millor no buscar explicacions al significat de la frase, ja que "l'art és sempre una pregunta, mai una resposta". ■

*
La cresta d'una ona. NIVELL ZERO DE LA FUNDACIÓ SUÑOL. ROSELLÓ, 240. BARCELONA. FINS AL 15/11